

Čís. 8516.

Zbavení svéprávnosti (cís. nařízení ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák.).

»Stálost« pobytu ve smyslu § 12 řádu jest pojmem tak neurčitým, že nelze stanovití všeobecné pravidlo, a otázku příslušnosti jest rozhodnouti zvláště v každém jen poněkud pochybném případě.

(Rozh. ze dne 30. listopadu 1928, Nd II 19/28.)

N e j v y š š í s o u d rozhodl záporný spor o příslušnost mezi okresními soudy v Prostějově, v Plzni a v Dobřanech ve věci zbavení svéprávnosti Josefa V-a, v ten rozum, že uznal příslušným okresní soud v Prostějově.

D ů v o d y:

Příslušnost k rozhodnutí o zbavení svéprávnosti jest upravena předpisem § 12 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák., podle něhož vysloví zbavení svéprávnosti okresní soud, v jehož obvodu osoba mající býti zbavena svéprávnosti má při zahájení řízení stálý pobyt. Podle motivů, které předpokládají, že místo stálého pobytu je zpravidla též bydlištěm osoby, vedly ku změně kritéria pro určení příslušnosti místní — místo bydliště stálý pobyt — ohledy praktické v zájmu bezprostřednosti šetření a bezpečnosti rozhodnutí, jakož i k uvarování zbytečných nákladů a průtahů řízení. Pobyt sám jako takový liší se podle platného práva od bydliště tím (§ 66 a 67 j. n.), že se k pobytu nevyžaduje ani vůle k němu (animus) ani dobrovolnost, je tedy pobyt skutečností, vůlí v místě pobytu se zdržovati nepodmíněnou. Stálým — jak žádá řád o zbavení svéprávnosti — stane se pobyt — na rozdíl od pobytu dočasného — teprve tím, že se dotyčná osoba zdržuje nebo se bude zdržovati podle zjištěných okolností na určitém místě delší dobu. Hledíc k ustanovení § 12 (2) cit. řádu není třeba k stálému pobytu ani tak dlouhé doby, by řízení o zbavení svéprávnosti bylo skončeno, z čehož plyne, že pojem »stálý« pobyt jest, jak i v literatuře jest uznáváno, velmi neurčitým, takže všeobecné pravidlo nelze tu stanovití a otázku jest rozhodnouti v každém jen poněkud pochybném případě zvlášť. Ve věci, o niž tu jde, žádala Klotilda V-ová u okresního soudu v Prostějově podáním ze dne 30. srpna 1928 opírajíc se o lékařské vysvědčení trestnice pro muže v Plzni ze dne 23. srpna 1928, by její manžel Josef V., odpykávající si tam trest těžkého žaláře sedmi let uložený mu rozsudkem krajského soudu jako porotního soudu v Olomouci ze dne 11. června 1926 byl pro duševní chorobu zbaven svéprávnosti. Návrh tento vyřídil okresní soud v Prostějově tím, že požádal dopisem ze dne 6. září 1928 okresní soud v Plzni, by dal vyšetřiti duševní chorobu V-a soudními lékaři, čímž ve smyslu § 25 a násl. řádu o zbavení svéprávnosti zahájil

o návrhu Klotildy V-ové příslušné řízení. Leč zatím byl Josef V. téhož dne, kterého došla žádost Klotildy V-ové na okresní soud v Prostějově — totiž dne 30. srpna 1928 — dodán z trestnice plzeňské do zemského ústavu pro choromyslné v Dobřanech, následkem čehož okresní soud v Plzni byv o tom ředitelstvím trestnice zpraven, vrátil dožádání došlé k němu dne 10. září 1928 okresnímu soudu v Prostějově. Tento dožádal na to dopisem ze dne 12. září 1928 okresní soud v Dobřanech, jenž o přijetí V-a do ústavu dobřanského byl zpraven tímto ústavem dne 30. srpna 1928 a ihned zahájil řízení ve smyslu § 16 a násl. cit. řádu, by, není-li řízení — jaké, se v dopisu nepraví — zahájeno, dal vyšetřiti duševní chorobu V-ovu. Okresní soud v Dobřanech oznámil okresnímu soudu v Prostějově dne 14. září 1928, že zahájil řízení zadržovací a že mu po jeho skončení spisy zašle k nahlédnutí. Obdržev tento dopis dne 15. září 1928 okresní soud v Prostějově odstoupil dne 18. září 1928 své spisy okresnímu soudu v Plzni jako soudu podle § 12 cit. řádu příslušnému, jelikož Josef V. má v tamním obvodu »trvalý« pobyt. Když pak Klotilda V-ová byvši o tom uvědomněna, podala proti tomuto odstoupení věci stížnost, oznámil to okresní soud v Prostějově okresnímu soudu v Plzni dopisem ze dne 26. září 1928 žádaje zároveň o zprávu, zda svou příslušnost ve věci uznává, načež okresní soud v Plzni vrátil dne 10. října 1928 spisy okresnímu soudu v Prostějově s tím, že svou příslušnost neuznává, jelikož Josef V. neměl v jeho obvodu při zahájení řízení stálý pobyt. Po zamítavém vyřízení stížnosti Klotildy V-ové krajským soudem v Olomouci jako soudem rekursním postoupil okresní soud v Prostějově spisy okresnímu soudu v Dobřanech jako soudu příslušnému. Tento vydal v řízení zadržovacím usnesení ze dne 22. října 1928, kterým vyslovil přípustnost dalšího zadržování V-a v léčebném ústavě v Dobřanech pro jeho choromyslnost, jelikož podle posudku soudních znalců trpí duševní chorobou — dementia paranoica — a jest jeho další zadržování v uzavřeném ústavě nutným; jinak vrátil okresnímu soudu v Prostějově spisy s tím, že neuznává svou příslušnost k rozhodnutí o návrhu Klotildy V-ové. Z toho, co uvedeno, plyne: 1. Příslušnost okresního soudu v Plzni nepřichází v úvahu, poněvadž Josef V. dne 6. září 1928, kdy bylo u okresního soudu v Prostějově zahájeno řízení o zbavení svéprávnosti, byl již v ústavu pro choromyslné v Dobřanech od 30. srpna 1928 a není jisto, zda vzhledem k své duševní chorobě bude zpět dodán do trestnice. 2. Zadržení v uzavřeném ústavu nezakládá samo o sobě za všech okolností stálý pobyt, což řád o zbavení svéprávnosti sám předpokládá, neboť § 66 cit. řádu nařizuje, by soud, který rozhoduje o zadržení, zaslal vyhotovení tohoto usnesení soudu příslušnému rozhodnouti o zbavení svéprávnosti. Kromě toho padá na váhu, že rozhodnutí o přípustnosti zadržení v uzavřeném ústavě (§ 16 o zbav. svéprávnosti) jest podle § 23 časově omezeno na dobu jednoho roku; proto nelze tu mluvit ani o příslušnosti okresního soudu v Dobřanech v této věci. 3. Naproti tomu jest uznati příslušným okresní soud v Prostějově již s ohledem na § 29 j. n., jenž jako předpis všeobecný zůstal řádem o zbavení svéprávnosti nedotčen; neboť tento okresní soud již dne 6. září 1928, jak shora uve-

deno, zahájil řádně o žádosti Klotildy V-ové řízení o zbavení svéprávnosti ve smyslu § 25 cit. řádu, následkem čehož zůstává příslušným až do jeho ukončení. Josef V., který si napřed odpykával trest na Mírově a teprve od 21. ledna 1927 v trestnici v Plzni, měl také v jeho obvodu před nastoupením trestu stálý pobyt i své bydliště a v něm bylo také sídlo jeho hospodářské existence. Z těchto důvodů netřeba zde ani řešiti otázku, zda by s hlediska § 12 cit. řádu bylo lze pokládati trestnici pro muže za místo stálého pobytu Josefa V-a.

Čís. 8517.

V řízení o věcech nepatrných jest přípustným mezitímní určovací návrh podle §§ 236 a 259 c. ř. s. i tehdy, byl-li zájem na určení oceněn nad bagatelní hranici. Řízení i opravné prostředky určují se zvlášť pro žalobu a zvlášť pro určovací návrh podle peníze, na nějž byl zájem oceněn.

O mezitímním určovacím návrhu nelze soudům rozhodovati, má-li za předmět poměr veřejnoprávní.

Úředník čsl. státních drah nemůže se domáhati pořadem práva na nemocenské pokladně čsl. státních drah určení, kolik jest povinen platiti na pojistném podle §§ 30 a 32 zákona ze dne 15. října 1925, čís. 221 sb. z. a n. a § 8 vl. nař. ze dne 16. července 1926, čís. 145 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 1. prosince 1928, Rv I 71/28.)

Žalobce, úředník československých státních drah, domáhá se na žalované nemocenské pokladně československých státních drah v Praze vrácení 22 Kč, jež mu byly sraženy z jeho služebních požitků v době od 1. srpna 1926 do 1. dubna 1927 měsíčními částkami jako příspěvek k podpůrnému fondu žalované pokladny. Žalující strana učinila na počátku prvního ústního líčení mezitímní určovací návrh podle § 236 c. ř. s. na určení právního poměru, že žalující strana není povinna platiti straně žalované na nemocenských příspěvcích více než 25 Kč měsíčně podle § 8 vládního nařízení ze dne 16. července 1926, čís. 145 sb. z. a n., a ocenila tento předmět t. j. zájem na určení na 3.000 Kč. Procesní soud první stolice obmezil jednání na tento určovací návrh a rozhodl mezitímním rozsudkem (§§ 236 první odstavec a 393 druhý odstavec c. ř. s.) ve smyslu návrhu. O d v o l a c í s o u d potvrdil tento mezitímní rozsudek, načež žalovaná strana podala dovolání.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením, počínajíc ústním líčením ze dne 20. května 1927, pro zmatečnost a odmítl mezitímní návrh žalující strany na určení právního poměru, že žalující strana není povinna platiti straně žalované na nemocenských příspěvcích více než 25 Kč měsíčně podle § 8 vládního nařízení ze dne 16. července 1926, čís. 145 sb. z. a n.